

FFURFLEN ASESU EFFAITH AR GYDRADDOLDEB – MATRICSAU AC AWGRYMIADAU

Matrics Cydraddoldeb a Sgorio - mae'r Asesiad o Effaith Integredig yn seiliedig ar y sgôr risg Coch Ambr Gwyrdd (RAG) fel a ganlyn:

TEBYGOLRWYDD				
Annhebygol	Tebygolrwydd Isel	Posibl	Tebygolrwydd Uchel	Bron yn Sicr
1	2	3	4	5

EFFAITH		
5	VH	Trychinebus – camau cyfreithiol (hawliad gwahaniaethu)
4	H	Mawr– mater difrifol a allai arwain at gyhoeddusrwydd negyddol a chamau disgyblu o fewn cyd-destun y Gwasanaeth.
3	M	Cymedrol – cwyn allanol neu gŵyn fewnol.
2	L	Bach – mae angen gwneud mân-ddiwgiadau neu newidiadau ychwanegol i'r polisi.
1	VL	Bach iawn – dim ond mân ystyriaethau sy'n ofynnol.

		EFFAITH					
		VL	L	M	H	VH	
		1	2	3	4	5	
TEBYGOLRWYD	Bron yn Sicr	5	5	10	15	20	25
	Tebygolrwydd Uchel	4	4	8	12	16	20
	Posibl	3	3	6	9	12	15
	Tebygolrwydd Isel	2	2	4	6	8	10
	Annhebygol	1	1	2	3	4	5

Sgôr Risg Gyffredinol	Disgrifiad	Monitro
1 – 4 Modd ei reoli	Gall y risg fod mor isel nes bod y Gwasanaeth yn dewis derbyn y risg ac yn syml gofnodi ei fod wedi ei nodi ac, oherwydd ei debygolrwydd neu effaith isel, na fydd angen cymryd camau pellach. Fel arall, efallai y bydd mân ystyriaethau ar ôl gweithredu. Fel arall, efallai y bydd angen ymdrin â mân ystyriaethau wrth eu gweithredu.	Bydd Arweinydd y Prosiect yn cynnal goruchwyliaeth ac yn parhau i reoli'n lleol.
5 – 10 Canolig	Bydd perchennog yr AEG yn lliniaru risgiau a nodwyd drwy wneud gwelliannau bach neu weithredu rheolaethau pellach i leihau neu ddileu'r risg. Fel arall, gallai'r perchennog gadarnhau bod pob cam rhesymol wedi'i gymryd i liniaru'r risg ac nad oes unrhyw gamau rhesymol pellach yn bosibl.	
12 – 15 Uchel	Ni ellir cyflwyno'r polisi, y prosiect neu'r gwasanaeth hwn nes ein bod wedi ymgynghori'n fanwl yn allanol ac / neu'n fewnol gyda'r rhai y mae'r maes gwaith hwn yn effeithio arnynt.	Bydd angen gweithredu pellach ar sgorau dros 12, ac ar yr adeg honno byddai'n ddoeth ymgynghori â noddwr neu Brif Swyddog y prosiect perthnasol.
16 – 25 Uchel iawn	Mae risg uchel wedi'i nodi, felly gweithredwch ar unwaith. Os yw camau cyfreithiol yn debygol, yna ni all y Gwasanaeth fwrw ymlaen â'r polisi heb ei newid yn sylfaenol. Os yw'r effaith yn parhau'n Tudalen ddifrifol hyd yn oed ar ôl cymryd camau lliniaru, yna bydd yn rhaid ymgynghori â grwpiau mewnol ac / neu allanol.	

FFURFLEN ASESIAD O'R EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

Pwrpas

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (EAG) hwn yn sicrhau nad yw polisïau, prosiectau a darpariaeth y Gwasanaeth yn gwahaniaethu'n anghyfreithlon yn erbyn unrhyw berson, yn enwedig y rhai sy'n dod o dan nodweddion gwarchoddedig fel yr amlinellir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Mae cwmpas yr EAG penodol hwn yn sicrhau bod ein Gwasanaeth yn mynd y tu hwnt i unrhyw ofynion cyfreithiol a dyletswyddau cydraddoldeb sector cyhoeddus. Mae'r ddogfen hon yn ceisio nodi risg(iau) i bobl ac yn ceisio disgrifio sut mae'r Gwasanaeth yn bwriadu lliniaru risg o'r fath.

Unwaith y bydd yr AEG wedi'i gwblhau, bydd yn rhaid iddo gael ei wirio a'i lofnodi gan y Pennaeth Adran perthnasol. Dylai unrhyw un sy'n cwblhau AEG ac sy'n aneglur ynghylch unrhyw ran o'r cynnwys gysylltu â'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant.

Teitl	Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) Mapio ac ymgysylltu Y Cyfnod ar ôl Ymgynghori.
Mynd i'r afael â'r amcan corfforaethol	<p>Ein Hegwyddor Pobl Bod yn y lle cywir, ar yr adeg gywir, gyda'r sgiliau cywir. Sicrhau gweithlu medrus iawn drwy recriwtio, datblygu a chadw gweithlu dwyieithog, llawn cymhelliant sy'n cynrychioli ac yn hyrwyddo amrywiaeth y cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.</p> <p>Ein Hegwyddor Atal Gweithio gyda phartneriaid i helpu i wneud cymunedau'n fwy diogel. Lleihau'r risgiau i'n cymunedau, yn enwedig i'r bobl hynny a allai fod yn fwy agored i niwed, drwy ein rhaglenni ymyrraeth sefydledig fel Archwiliadau Diogel ac Iach a Phrosiect Ffenics.</p> <p>Ein Hegwyddor Diogelu Gwneud busnesau'n fwy diogel gyda'n gilydd. Darparu canllawiau arbenigol i fusnesau ar ddiogelu rhag tân i helpu i sicrhau diogelwch adeiladau, gweithwyr a chwsmeriaid, a thrwy hynny gefnogi busnesau i dyfu. Mae adeiladau risg uchel yn cael eu blaenoriaethu ar gyfer arolygiadau, gan gyfrannu at ddiogelwch y cyhoedd yn gyffredinol.</p>

	<p>Ein Hegwyddor Ymateb Darparu ymateb brys effeithiol. Bod yn barod i ymateb pan fydd arnoch ein hangen: i ddiogelu'r hyn sy'n bwysig i chi, i achub bywydau, lleihau niwed, ac amddiffyn cartrefi a busnesau.</p> <p>Ein Hegwyddor Amgylchedd Diogelu a gwarchod ein hamgylchedd naturiol ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Mabwysiadu arferion ecogyfeillgar yn ein gweithrediadau beunyddiol i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol eraill a chodi ymwybyddiaeth amgylcheddol ymhlith ein staff a'n cymunedau.</p>
Adran / swyddogaeth sy'n cynnal yr asesiad	Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid.
Pwy sy'n gyfrifol am weithredu'r polisi?	Noddwr y prosiect – DBST Stewart Forshaw
Pwy sy'n rhan o broses yr asesiad effaith?	Rheolwr Ardal Anthony Jones – Arweinydd y Prosiect Gary Ashton – Rheolwr Cynllunio Corfforaethol a Pherfformiad Benji Evans – Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant
Beth yw nodau / amcanion / canlyniadau disgwylidig y polisi / y fenter / y gwasanaeth?	Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) ar ôl yr ymgynghoriad yn dogfennu gwybodaeth allweddol ac adborth sy'n deillio o ymgynghoriad y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol. Er y bydd themâu allweddol yn cael eu trafod a'u hasesu yn yr AEG hwn, bydd adroddiad dadansoddi cydraddoldeb llawn yn cael ei lunio i ddarparu arweiniad clir o ran mesurau lliniaru a'r camau nesaf.
Pwy fydd yn elwa o'r polisi?	Rhanddeiliaid mewnol ac allanol.
Ydy'r polisi / menter / gwasanaeth hwn at ddibenion allanol neu fewnol?	Mewnol ac allanol.
Ydy'r polisi / menter / gwasanaeth hwn yn cael effaith ar y gwasanaeth dyletswydd Ar-Alwad?	Ydy, mae pob rhanddeiliad yn cymryd rhan uniongyrchol yn yr ymgynghoriad hwn.

<p>A oes sefydliadau eraill yn cyfrannu at y broses gyflwyno? Os oes, nodwch pa sefydliadau.</p>	<p>Mae'r Gwasanaeth yn gweithio'n agos gyda'r Sefydliad Ymgynghori i sicrhau ansawdd y broses ymgynghori.</p>
<p>Pa wybodaeth / profiad blaenorol sydd gan y Gwasanaeth, h.y. menter debyg, a beth mae'r wybodaeth hon wedi'i dysgu i ni? (Gall gwybodaeth fod yn ddata demograffig, hy canfyddiadau'r cyfrifiad, canfyddiadau ymchwil, cymariaethau rhwng polisiâu tebyg yn ein Gwasanaeth ni a Gwasanaethau eraill, arolwg data, monitro data cydraddoldeb, ymarferion casglu data ad hoc).</p>	<p>Bydd ein Gwasanaeth yn defnyddio'r data demograffig a'r data poblogaeth diweddaraf sy'n rhoi gwybodaeth am wahanol grwpiau buddiant ym maes cydraddoldeb ar draws y rhanbarth.</p> <p>Amlygodd yr AEG cyn ymgynghori grwpiau buddiant gwahanol ym maes cydraddoldeb. Hefyd, cynhaliodd y gwasanaeth ymgynghoriad llawn yn 2023 fel rhan o'u Hadolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, felly bydd y Gwasanaeth yn elwa o fethodoleg proffil risg cymunedol sydd eisoes wedi'i sefydlu. Cynhaliwyd ymarferiad mapio cynhwysfawr fel rhan o'r gwaith cyn yr ymgynghoriad a bu'r broses hon yn gymorth i nodi rhanddeiliaid, yn enwedig pobl nad yw eu lleisiau'n cael eu clywed yn aml, sy'n aml yn cynnwys rhai o'r bobl sydd fwyaf tebygol o wynebu risg yn ein cymdeithas.</p>
<p>A oes asesiad effaith tebyg wedi'i gynnal gan Wasanaethau Tân ac Achub eraill neu awdurdodau lleol mewn perthynas â pholisi tebyg? Os felly – a yw'n bosib addasu / ymgorffori eu canfyddiadau?</p>	<p>Cafodd amryw o AEG mewn ymgynghoriadau gan wasanaethau tân ac achub eraill eu rhannu gyda'r Gwasanaeth fel ffordd o fabwysiadu arfer gorau. Mae AEG blaenorol yn ein helpu i nodi risg ac mae'r Gwasanaeth yn gallu gweithredu ymyriadau addas i liniaru'r risg hon. Mae AEG blaenorol yn helpu'r Gwasanaeth i fyfyrion ar yr hyn y mae wedi'i ddysgu o brofiadau blaenorol o'i arferion ei hun yn ogystal ag o brofiadau sefydliadau tebyg eraill sydd wedi ymgynghori â'u cymunedau.</p>
<p>Dyddiad yr adolygiad nesaf (os yw'n berthnasol)</p>	<p>Bydd yr AEG hwn yn cael ei adolygu a'i ddefnyddio fel rhan o gam gweithredu'r gwaith arfaethedig sydd wedi'i gynnwys yn y ddogfen Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29.</p>

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Nodweddion Gwarchoddedig neu Thema Gydraddoldeb	Rhesymeg dros eich dewis (cynnwys neu cyfeirio at dystiolaeth) Sut gallai hyn gael effaith?
--	--

Oed (band)			Disgrifiad o'r band oed:
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol	
4	1	4	<p>Cyfanswm y boblogaeth ar draws Gogledd Cymru yw 687,000 (SYG, 2023a). Mae'r duedd o boblogaeth sy'n heneiddio wedi parhau, gyda mwy o bobl nag erioed o'r blaen yn y grwpiau oedran hŷn. Mae'r SYG (2023a) yn nodi bod 22.3% o'r boblogaeth yn 65 oed a hŷn. O'r holl awdurdodau lleol ledled Cymru, Conwy (27.4%) ac Ynys Môn (26.4%) sydd â'r canrannau uchaf o bobl 65 oed a hŷn. Conwy (1.5%) sydd â'r ganran uchaf o bobl 90 oed yng Nghymru.</p> <p>Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae'n ddefnyddiol edrych ar anabledd ac oedran oherwydd y gwahaniaeth nodedig yn y data rhwng 2011 a 2021, yn enwedig yn y grwpiau oedran iau a hŷn (SYG, 2023b). Ar gyfer merched rhwng 15 a 19 oed, roedd canran yr anabledd yn 13.3% yn 2021, sy'n 8.1 pwynt canrannol yn uwch nag yn 2011 a 7.9 pwynt canrannol yn uwch nag yn 2001. Parhaodd y duedd hon i'r grŵp oedran 20 i 24 oed, lle cynyddodd nifer yr achosion o anabledd yn sylweddol, o 6.2% yn 2011 i 17.9% yn 2021. Ar gyfer dynion, roedd yr achosion cynyddol o anabledd yn 2021 yn dechrau mewn oedrannau cynharach; roedd 8.6% o fechgyn 5 i 9 oed yn anabl yn 2021, o'i gymharu â 5.6% yn 2011 a 6.5% yn 2001 (SYG, 2023b).</p> <p>Daeth amrywiaeth o themâu i'r amlwg gan bobl ar draws pob grŵp oedran. Trefnwyd grwpiau ffocws gyda grwpiau ieuenctid, coleg addysg bellach, grwpiau cymunedol a sesiynau cymorth ar gyfer pobl sy'n byw ag anabledd a chyflyrau iechyd, a oedd yn aml yn cynnwys pobl hŷn. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu a risgiau.</p>

Anabledd		
Likelihood	Effaith	Yn gyffredinol
4	2	8

Yn ôl y SYG (2023c), mae gan 21.1% o'r boblogaeth anabledd a/neu gyflwr iechyd hirdymor. Er mai Gwynedd (18.1%) ydy un o'r awdurdodau lleol sydd â'r gyfran isaf o bobl anabl yng Nghymru, mae canran gyfartalog pobl anabl ar draws rhanbarth Gogledd Cymru yn uwch na rhannau eraill o'r DU. Gyda chroestoriadedd mewn golwg, roedd 22.3% o ferched a 19.8% o ddynion yn anabl. Roedd canran y rhai sydd wedi'u cyfyngu ychydig yn 11.9% ar gyfer merched a 10.3% ar gyfer dynion. Nododd cyfran uwch o ferched na dynion eu bod wedi'u cyfyngu'n fawr; 10.4% a 9.5% yn y drefn honno (SYG, 2023b).

Pobl anabl yw rhai o'r bobl fwyaf difreintiedig yn ein cymdeithas, felly rydym yn cydnabod pwysigrwydd cofnodi eu hanghenion, dyheadau a disgwyliadau mewn perthynas â gwasanaeth tân ac achub modern. Trefnwyd grwpiau ffocws gyda grwpiau cymunedol a oedd yn cynnwys pobl hŷn ag anabledd yn bennaf (h.y. dementia, diabetes, clefyd coronaidd y galon, OPCD, arthritis). Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu a risgiau. Daeth amrywiaeth o themâu i'r amlwg o'r adborth a gafwyd gan bobl anabl a phobl â chyflyrau iechyd yn ystod yr ymgynghoriad. Roedd pryderon yn aml yn ymwneud ag anallu person anabl i ddianc rhag sefyllfa o argyfwng, yn bennaf oherwydd diffyg symudedd a mwy o risg o gwmpo. Roedd amryw o weithwyr gofal iechyd proffesiynol a phobl hŷn yn teimlo bod pobl anabl yn wynebu mwy o risg oherwydd bod rhai ohonynt yn ynysig ac roedd rhai pobl yn teimlo eu bod yn wynebu mwy o risg oherwydd eu bod yn byw ar eu pen eu hunain. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.

Lles ac Iechyd Meddwl		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	3	12

Er bod iechyd meddwl yn dod o dan y diffiniad o anabledd, mae GTAGC wedi gwahanu'r grŵp hwn o bobl oherwydd y natur a'r heriau sy'n gysylltiedig â thargedu pobl o safbwynt iechyd meddwl a llesiant.

Mae iechyd meddwl a llesiant yn cwmpasu grŵp eang o bobl sy'n profi hwyliau isel, pryder, iselder ac ati. Ychydig iawn o themâu yn ymwneud ag iechyd meddwl anffafriol a ddaeth i'r amlwg, er bod rhai ymatebwyr wedi disgrifio teimlo'n fwy agored i niwed oherwydd eu bod yn teimlo'n 'ynysig' ac 'yn unig'. Mae'r adroddiadau ar ddata digwyddiadau yn atgoffa'r gwasanaeth bod galwadau brys sy'n gysylltiedig â hunanladdiad ac iechyd meddwl wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf, felly mae'r gwaith hwn yn bwysig er nad oedd llawer o ymatebwyr wedi codi'r mater yn uniongyrchol

			yn ystod yr ymgynghoriad. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu a risgiau a allai ymwneud ag iechyd meddwl yn anuniongyrchol.
--	--	--	---

Rhywedd		
Tebgolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	1	4

Yn ôl y SYG (2021a), mae poblogaeth Gogledd Cymru wedi'i rhannu'n gyfartal ar draws merched (51.1%) a dynion (48.9%). Er y bydd ymgysylltu â dynion a merched yn digwydd yn organig trwy gysylltu â gwahanol grwpiau buddiant ym maes cydraddoldeb, mae rhai sefydliadau penodol seiliedig ar rywedd yn ein galluogi i gysylltu â grwpiau rhywedd sydd ag anghenion penodol (e.e. pobl hŷn, pobl ddi-waith, rhieni).

Daeth amrywiaeth o themâu i'r amlwg o'r adborth a gafwyd gan bobl o wahanol rywiau. Roedd cefnogaeth gref i'r gwasanaeth ddod yn fwy amrywiol o ran rhywedd, yn enwedig ar draws rolau gweithredol. Roedd yr ymgynghoriad yn ein hatgoffa bod y rhan fwyaf o aelodau'r cyhoedd yn dal i weld y gwasanaeth tân ac achub fel gyrfa i ddynion, yn bennaf oherwydd mai dim ond 'diffoddwyr tân gwrywaidd' y mae'r ymatebwyr yn eu gweld yng Ngogledd Cymru. Roedd rhai ymatebwyr yn teimlo y gallai'r gwasanaeth wneud mwy i hyrwyddo gyrfaedd ymhlith pob grŵp rhywedd; mae adborth penodol gan grwpiau ethnig lleiafrifol yn awgrymu bod angen teilwra'r dulliau ymgysylltu a chyfathrebu. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.

Beichiogrwydd a Mamolaeth		
Tebgolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	2	8

Er mwyn sicrhau bod GTAGC yn ymdrechu i gofnodi anghenion pobl sy'n feichiog ac yn eu cyfnod mamolaeth, mae ymarfer mapio cynhwysfawr wedi nodi partneriaid allweddol i'n helpu i gysylltu â'r gynulleidfa darged hon.

Roedd y grwpiau ffocws yn caniatáu i bobl o bob grŵp i roi adborth ar delerau ac amodau cyflogaeth, polisïau ac agweddau eraill y gallai pobl fod eisiau gwybod amdanynt. Yn anuniongyrchol, gofynnodd ymatebwyr gwestiynau yn ymwneud â lleoliadau daearyddol gorsafoedd tân, patrymau shifftiau gwaith a systemau dyletswydd, ond nid yw'n hysbys a oedd y cwestiynau hyn yn ymwneud ag angen unigolyn i ystyried trefniadau gofal plant neu ar gyfer pobl sydd efallai'n bwriadu dechrau teulu yn y dyfodol. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru a allai ymwneud â beichiogrwydd a mamolaeth.

Ailbennu hunaniaeth rhywedd/		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	3	12

Nid ydym yn gwybod union nifer y bobl draws ac/neu anneauaidd yng Ngogledd Cymru. Fodd bynnag, mae Stonewall (2022) yn amcangyfrif bod rhwng 0.5% ac 1% o'r boblogaeth yn draws ac/neu'n anneauaidd sy'n rhoi rhyw fath o arwydd i ni gyda phwy y mae angen i ni ymgysylltu i sicrhau bod ein hymgyngoriad yn ystyrion.

Roedd cefnogaeth gref i'r gwasanaeth ddatblygu gweithlu mwy amrywiol sy'n cynnwys pobl o bob rhywedd, pobl sy'n eu hystyried eu hunain yn anneauaidd ac nad ydynt yn cydymffurfio o ran eu rhywedd. Roedd ymgysylltu penodol â phobl trwy ddigwyddiadau Pride lleol, elusennau LHDTG+ a grwpiau cymorth wedi helpu i sicrhau bod pobl draws ac anneauaidd yn gallu rhoi adborth. Roedd rhai ymatebwyr yn teimlo y gallai'r gwasanaeth wneud mwy i hyrwyddo gyrfaedd ymhlith pob grŵp rhywedd; roedd adborth penodol gan bobl sy'n eu hystyried eu hunain yn LHDTG+ yn awgrymu bod angen teilwra'r dulliau ymgysylltu a chyfathrebu. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.

Cyfeiriadedd Rhyw		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	2	8

Mae Stonewall yn amcangyfrif bod rhwng 5-7% o'r boblogaeth yn lesbiaidd, hoyw, deurywiol neu â chyfeiriadedd rhywiol arall sy'n wahanol i heterorywiol (Gweler y GIG, 2015). Mae Stonewall (2022) wedi cyhoeddi adroddiadau mwy diweddar sy'n awgrymu bod pobl iau yn fwy tebygol o fod yn agored am eu cyfeiriadedd rhywiol a'u hunaniaeth rhywedd. Mae gan Ogledd Cymru gymuned LGB+ sy'n tyfu ac mae cynnal mwy o ddigwyddiadau balchder, grwpiau cymorth a rhwydweithiau staff newydd yn y gweithle wedi arwain at ymgysylltu â'r gynulleidfa hon mewn ffordd fwy ystyrion nag yn y gorffennol.

Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae'n ddefnyddiol gwybod proffil oedran pobl a nododd eu bod yn LGB+, sy'n tueddu i fod yn iau na'r boblogaeth gyffredinol. Roedd mwy na hanner y rhai a nododd eu bod yn LGB+ (57.9%) rhwng 16 a 34 oed (SYG, 2021d). Mewn cyferbyniad, roedd llai na thraean o'r boblogaeth yn gyffredinol rhwng 16 a 34 oed (29.6%). Mae'r wybodaeth hon yn helpu'r Gwasanaeth i wybod pwy i ymgysylltu â nhw.

			<p>Roedd cefnogaeth gref i'r gwasanaeth ddatblygu gweithlu mwy amrywiol sy'n cynnwys pobl beth bynnag fo'u cyfeiriadedd rhywiol. Roedd ymgysylltu penodol â phobl trwy ddiwyddiadau Pride lleol, elusennau LHDTTC+ a grwpiau cymorth wedi helpu i sicrhau bod pobl lesbiaidd, hoyw, deurywiol a'r rhai sy'n cyd-fynd â hunaniaethau rhywiol amrywiol eraill yn gallu rhoi adborth. Roedd rhai ymatebwyr yn teimlo y gallai'r gwasanaeth wneud mwy i hyrwyddo gyrfaedd ymhlith pob grŵp rhywedd; mae adborth penodol gan bobl sy'n eu hystyried eu hunain yn LHDTTC+ yn awgrymu bod angen teilwra'r ymgysylltu a'r cyfathrebu. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.</p>
--	--	--	--

Priodas a Phartneriaeth Sifil			<p>Mae 48.1% o bobl 16 oed a hŷn yn briod neu mewn partneriaeth sifil (Ystadegau Cymru, 2020). Yn gyffredinol, nid yw'r nodwedd warchodedig hon yn cyflwyno unrhyw risgiau penodol. Er, mae'n bwysig pwysleisio, ystyrir bod pobl sy'n byw ar eu pennau eu hunain mewn mwy o berygl.</p>
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol	
3	1	3	<p>Roedd cefnogaeth gref i'r gwasanaeth ddatblygu gweithlu mwy amrywiol sy'n cynnwys pobl beth bynnag fo'u statws perthynas. Er na roddwyd unrhyw adborth penodol ynghylch statws perthynas person, gofynnodd yr ymatebwyr amrywiaeth o gwestiynau yn ymwneud â gyrfa yn y gwasanaeth tân ac achub oedd yn ymwneud â chyflogau, hawl i wyliau, patrymau shifftiau, systemau dyletswydd, lleoliad daearyddol gorsafoedd tân, a allai fod yn berthnasol i ystyriaethau partneriaid. Themâu eraill a ddaeth i'r amlwg yn ystod yr ymgynghoriad, yn enwedig ymhlith yr ymatebwyr hŷn, oedd y teimlad o fod yn 'ynysig' ac yn 'unig' mewn sefyllfaoedd lle bu farw partner. Roedd ymatebwr arall wedi sôn am deimlo'n fregus am nad oeddent yn teimlo'n hyderus ar eu traed mwyach a gan eu bod byw ar eu pennau eu hunain, does neb i helpu pe byddent yn cwmpo. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad mwy cynhwysfawr o wahanol themâu a risgiau. Gellir lliniaru'r risgiau trwy weithgareddau atal.</p>

Crefydd a Chred		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
3	3	9

Mae ein Gwasanaeth yn cydnabod bod rhywfaint o amrywiaeth o ran ymlyniad crefyddol a systemau cred pobl ledled Gogledd Cymru. Yn yr un modd, rhaid cydnabod bod mwy o bobl wedi nodi "Dim crefydd" yn hytrach nag ymlyniad i unrhyw grefydd unigol, gan gynyddu o 32.1% yn 2011 i 46.5% yn 2021 (LIC, 2022b). Mae'r data hwn yn dangos bod gan tua hanner poblogaeth Gogledd Cymru ymlyniadau crefyddol. Felly, mae addoldai a sefydliadau ffydd yn llwybr rhesymegol i ymgysylltu â'r gynulleidfa hon.

Er mwyn sicrhau bod GTAGC yn estyn allan ac yn cofnodi anghenion pobl grefyddol a'r rhai sy'n cadw at system gred benodol, bu'r ymarferiad mapio a gynhaliwyd cyn yr ymgynghoriad yn gymorth i nodi partneriaid allweddol ledled Gogledd Cymru. Cafwyd adborth gan bobl o wahanol grefyddau a grwpiau ffydd yn ystod yr ymgynghoriad. Yn anuniongyrchol, gofynnodd ymatebwyr gwestiynau yn ymwneud â gweithgareddau atal sy'n cyd-fynd ag ymgyrchoedd crefyddol penodol a chafwyd derbyniad da i waith y gwasanaeth hyd yn hyn. Fodd bynnag, roedd rhai o'r ymatebwyr yn teimlo y gellid cynnal mwy o weithgareddau atal. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru sy'n ymwneud yn anuniongyrchol ag ymgyrchoedd diogelwch a recriwtio.

Hîl		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
3	3	9

Fel rhanbarthau eraill yng Nghymru, mae Gogledd Cymru wedi dod yn fwy amrywiol o ran ethnigrwydd yn ystod y degawd diwethaf. Yn ôl data'r cyfrifiad yn 2021, mae grwpiau lleiafrifoedd ethnig wedi cynyddu o 4.4% yn 2011 i 6.2% yn 2021 (LIC, 2022b). I egluro, lleiafrif ethnig ydy unrhyw ethnigrwydd nad ydyw'n wyn 'Cymreig, Saesneg, Albanaid, o Ogledd Iwerddon a Phrydeinig'.

Y grŵp lleiafrifol ethnig mwyaf ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru oedd "Gwyn Arall". Roedd cyfran y boblogaeth a oedd yn nodi eu bod yn rhan o'r grŵp ethnig hwn ar ei uchaf yn Wrecsam (4.8%) a Sir y Fflint (3%). O fewn y grŵp ethnig "Gwyn" lefel uchel, Conwy oedd yr awdurdod lleol â'r gyfran uchaf yng Nghymru o bobl oedd yn nodi eu bod yn "Wyddelig" (0.7%). Yn ddiddorol, roedd 5.3% o aelwydydd yn aelwydydd grwpiau aml-ethnig, sy'n uwch na 4.2% yn 2011 (LIC, 2022b).

		<p>Gyda chroestoriadedd mewn golwg, mae GTAGC yn cydnabod bod rhwystrau iaith, cyfathrebu a diwylliannol posibl yn bodoli. Yn genedlaethol yng Nghymru, roedd 2.9 miliwn o breswylwyr arferol tair oed a hŷn yn siarad Cymraeg neu Saesneg fel eu prif iaith (96.7% o'r boblogaeth, i lawr o 97.1% yn 2011).</p> <p>Yn ôl Cyfrifiad 2021, o'r preswylwyr yng Nghymru nad oeddent wedi dewis Cymraeg na Saesneg fel eu prif iaith, roedd 78% yn dweud eu bod yn gallu siarad Saesneg yn dda neu'n dda iawn, tra roedd 22% ddim yn gallu siarad Saesneg yn dda iawn neu ddim o gwbl. Fel yn 2011, Pwyleg oedd y brif iaith fwyaf cyffredin ar ôl y Gymraeg neu'r Saesneg, sef 0.7% o'r boblogaeth. Arabeg (0.3%) oedd y brif iaith fwyaf cyffredin ar wahân i Saesneg, Cymraeg neu Bwyleg yn 2021. Iaith Arwyddion Prydain (BSL) oedd iaith ddewisol 900 o bobl (sy'n cyfateb i 0.03%) ymysg preswylwyr arferol tair oed a hŷn ledled Cymru.</p> <p>Er mwyn sicrhau bod GTAGC yn estyn allan ac yn cofnodi anghenion pobl ar draws grwpiau ethnig gwahanol, bu'r ymarferiad mapio a gynhaliwyd cyn yr ymgynghoriad yn gymorth i nodi partneriaid allweddol ar draws Gogledd Cymru. Cafwyd adborth gan bobl o wahanol gefndiroedd ethnig yn ystod yr ymgynghoriad.</p> <p>Yn anuniongyrchol, gofynnodd ymatebwyr gwestiynau am y broses recriwtio, yn enwedig yn ymwneud â'r meini prawf a'r gallu i siarad Cymraeg a Saesneg a chyfleoedd i bobl ifanc o gefndiroedd ethnig gael mwy o wybodaeth am yrfaoedd. Cafwyd sylwadau gan rai ymatebwyr ar weithgareddau atal a rhoddwyd awgrymiadau ynghylch y gwasanaeth yn teilwra'r dulliau ymgysylltu a chyfathrebu sy'n hyrwyddo mynediad cyfartal i wahanol grwpiau ethnig yn y dyfodol. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.</p>
--	--	--

Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	3	12

Daeth y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol i rym yng Nghymru ar 31 Mawrth 2021 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus penodedig, wrth wneud penderfyniadau strategol (fel penderfynu ar flaenoriaethau a phennu amcanion), ystyried sut y gallai eu penderfyniadau helpu i leihau'r anghydraddoldebau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng ngogledd Cymru wedi'u crynhoi mewn trefi arfordirol a threfi ar y ffin (LIC, 2021). Nid yw gweithio yn atal pobl rhag profi tlodi. I esbonio hyn ymhellach, mae tlodi ymysg pobl sy'n gweithio wedi codi dros y 5 mlynedd diwethaf ac mae cyfanswm o 12.7% o weithwyr yn byw mewn tlodi oherwydd cyflogau isel neu oriau cyfyngedig (JRF, 2020).

Er mwyn sicrhau bod GTAGC yn estyn allan ac yn cofnodi anghenion pobl sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer statws economaidd isel ac amddifadedd, bu'r ymarferiad mapio a gynhaliwyd cyn yr ymgynghoriad yn gymorth i nodi partneriaid allweddol i helpu i gysylltu â'r gynulleidfa darged hon. Yn ystod yr ymgynghoriad, gwelwyd bod ymatebwyr o bob rhan o Ogledd Cymru yn cefnogi cynnig y gwasanaeth i adolygu'r ddarpariaeth frys o ran tân i sicrhau'r ddarpariaeth orau bosibl. Roedd adborth gan ymatebwyr mewn ardaloedd penodol yn cyfeirio at bwysigrwydd cael darpariaeth tân, yn enwedig mewn ardaloedd difreintiedig (h.y. Glannau Dyfrdwy, Garden City, Bae Cinmel, Queens Park). Roedd cefnogaeth i'r gwasanaeth gynnal adolygiad o'i gerbydau arbennig sy'n gallu cefnogi digwyddiadau brys ym mhob ardal, yn enwedig mewn ardaloedd trefol difreintiedig. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru sy'n ymdrin ag egwyddorion atal a phobl.

Yr Iaith Gymraeg		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
3	3	9

Bydd yr holl ddeunyddiau sy'n gysylltiedig â'r prosiect ymgynghori CRhRC yn cael eu cynhyrchu (yn ysgrifenedig ac ar lafar) yn y Gymraeg ac yn Saesneg. Dywedodd 235,567 o bobl yng Ngogledd Cymru eu bod yn gallu siarad Cymraeg ac mae hyn gyfystyr â 34.3%. Mae'r Gwasanaeth yn hynod falch o gyfathrebu yn y Gymraeg ac rydym yn sicrhau ein bod yn bodloni a, lle bo'n bosibl, yn mynd y tu hwnt i'r safonau yng Nghymru. Mae'r data diweddaraf a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn awgrymu bod 29.1% o bobl tair oed a hŷn yn gallu siarad Cymraeg. Mae'r ffigur hwn yn cyfateb i 883,600 o bobl ac mae tystiolaeth bod y Gymraeg yn tyfu o ran poblogrwydd fel iaith lafar ac fel iaith gyntaf ar lafar. Gyda chroestoriadedd mewn golwg, rydym yn cydnabod bod canrannau uchaf y siaradwyr Cymraeg yng Nghymru yn ardaloedd Gwynedd (77%) ac Ynys Môn (67%) sydd ill dwy wedi'u lleoli yng Ngogledd Cymru (LIC, 2022).

Yn ystod yr ymgynghoriad, cwblhaodd 223 o ymatebwyr yr holiaduron, gyda 221 ohonynt yn Saesneg a 2 yn Gymraeg. Cynigiwyd grwpiau ffocws yn fwriadol i sefydliadau partner ym mhob un o'r chwe sir ar draws Gogledd Cymru. Roedd cefnogaeth gref i warchod y Gymraeg ac roedd yr ymatebwyr yn hael eu canmoliaeth i ymrwymiad y gwasanaeth i hyrwyddo'r Gymraeg. Roedd nifer fach o ymatebwyr yn teimlo bod gallu siarad Cymraeg yn rhwystr i'r gwasanaeth wrth recriwtio rhai pobl dalentog. Mae barn rhai ymatebwyr yn atgyfnerthu'r angen i'r gwasanaeth hyrwyddo gyrfaoedd yn fwy effeithiol, yn enwedig i dynnu sylw at allu'r gwasanaeth i gynnig hyfforddiant Cymraeg i bobl sydd yn siarad ychydig bach o Gymraeg neu ddim o gwbl. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.

Daearyddiaeth neu leoliad		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
5	3	15

Mae Gogledd Cymru yn ardal ddaearyddol fawr sydd â sawl ardal drefol gyda dwysedd uchel o bobl a grwpiau amrywiol. Mewn cyferbyniad â hyn, nifer fach iawn o bobl sy'n byw yn rhai o'r ardaloedd gwledig.

Mae'r rhanbarth yn cynnwys ardaloedd Wrecsam, Glannau Dyfrdwy, y Rhyl, Bae Colwyn, Fflint, Bangor, Llandudno a Chaergybi. Yr ardaloedd mwyaf yng Ngogledd Cymru yw dinas Wrecsam a chytrefi Glannau Dyfrdwy, y Rhyl a Phrestatyn, lle mae prif seilwaith a gwasanaethau manwerthu, diwylliannol, addysgol, twristiaeth a thrafnidiaeth Gogledd Cymru wedi'u lleoli. Bangor, Llanellwyr a

			<p>Wrecsam yw dinasoedd y rhanbarth. Bangor yw dinas hynaf Cymru, Llanelwy yw un o drefi lleiaf Cymru, a Wrecsam, a ddaeth yn ddinas yn 2022, yw anheddiad mwyaf y rhanbarth.</p> <p>Yn ystod yr ymgynghoriad, cafwyd adborth gan ymatebwyr o bob un o'r chwe sir. Trefnwyd 12 grŵp ffocws ar draws Gogledd Cymru ac er i grwpiau ffocws gael eu cynnal ym mhob ardal ar wahân i Sir Ddinbych, fe wnaeth dros 100 o bobl o Sir Ddinbych naill ai ymateb yn uniongyrchol trwy'r holiadur ar-lein neu roi adborth trwy un o'r grwpiau ffocws a drefnwyd mewn lleoliad arall. Roedd cefnogaeth gyffredinol i wella'r ddarpariaeth frys ym mhob ardal ac roedd cefnogaeth i'r gwasanaeth gynnal adolygiad arall o'r ddarpariaeth frys. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.</p>
--	--	--	---

System Ar-Alwad neu ystyriaethau i staff rhan amser		
Tebygolrwydd	Effaith	Yn gyffredinol
4	2	8

Mae staff ar-alwad yn cymryd rhan uniongyrchol yn y prosiect hwn. Mae timau ar-alwad wedi bod yn cymryd rhan mewn dylunio a datblygu CRhRC y Gwasanaeth trwy seminarau Penaethiaid Adrannau a rheolwyr canol. Yn naturiol, bydd staff sy'n gweithio'r system ar-alwad yn gallu rhoi adborth a fydd yn helpu i lunio'r CRhRC a chyfeiriad strategol y Gwasanaeth rhwng 2024 a 2029.

Mae'r adborth yn awgrymu bod cefnogaeth gyffredinol i wella'r ddarpariaeth frys ym mhob ardal a chyfeiriwyd yn benodol at y ffaith bod angen i'r gwasanaeth wella ei ddarpariaeth system dyletswydd ar alwad yn y dyfodol. Roedd cefnogaeth wirioneddol i'r gwasanaeth gynnal adolygiad arall o'r ddarpariaeth frys gan obeithio y gall fynd i'r afael â rhai o'r problemau parhaus o ran recriwtio a chadw diffoddwyr tân ar alwad sy'n amlwg ym mhob rhan o'r DU. Mae'r adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb yn rhoi disgrifiad cynhwysfawr o wahanol themâu, risgiau a mesurau lliniaru.

Grwpiau buddiant eraill ym maes cydraddoldeb

Ar gyfer yr holl nodweddion gwarchoddedig, bu cynnydd yn nifer y troseddau casineb a gofnodwyd yng Nghymru yn ystod y blynyddoedd diwethaf (Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, 2018). Mae cyfradd erlyn isel iawn yn y llys yn golygu nad yw rhai dioddefwyr troseddau casineb yn ymddiried yn y gwasanaethau cyhoeddus mewn lifrai. Er bod y diffyg ymddiriedaeth hwn yn effeithio'n bennaf ar yr heddlu a thimau ymgysylltu cymunedol mewn cynghorau lleol, mae'r gwasanaethau tân ac achub yn gallu profi rhai effeithiau niweidiol hefyd.

Mae'r adolygiadau Diwylliant diweddar yng Nghymru a Lloegr wedi amlygu materion diwylliannol yn y sector. Mae hyn yn golygu y gall fod diffyg ymddiriedaeth a hyder yn y gwasanaethau tân ac achub yn y gymuned. Er gwaethaf rhai pryderon cychwynnol, ni fu i unrhyw un o'r ymatebwyr grybwyll pryder yn ymwneud â'r adroddiad diwylliannol a gyhoeddwyd yn ddiweddar a'r sylw cysylltiedig yn y cyfryngau i'r materion diwylliannol hyn yn ymwneud â gwasanaeth tân ac achub y DU.

A oes unrhyw un o'r meini prawf uchod yn cael sgôr o 12 ac uwch ac felly angen symud i gael asesiad llawn o'r effaith ar gydraddoldeb?

Oes

Nac oes

Os oes, cysylltwch â'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drwy e-bost benji.evans@northwalesfire.llyw.cymru i fwrw ymlaen â'r asesiad effaith llawn.

Os yr atebwyd nac oes, a bod unrhyw un o'r meini prawf wedi cael sgôr rhwng 1-5 neu 6-10, pa fecanweithiau neu welliannau rheoli ychwanegol y gallwch eu rhoi ar waith i leihau'r sgôr hyd yn oed ymhellach? Nodwch beth fydd y sgôr ar ôl i'r cam rheoli gael ei roi ar waith.

Mae ymgynghoriad llawn wedi'i gynnal ac adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb wedi'i lunio.

Pa ganlyniadau neu newidiadau cadarnhaol fydd yn digwydd o ganlyniad i unrhyw bwyntiau a nodwyd gan yr asesiad hwn?

Mae'r AEG hwn yn dangos sut mae'r gwasanaeth wedi rhoi sylw dyledus i risgiau posibl gwahaniaethu i gymuned Gogledd Cymru. Ystyriwyd sut roedd y gwasanaeth yn ymgysylltu ac yn cyfathrebu ag aelodau ei gymuned, yn enwedig grwpiau buddiant ym maes cydraddoldeb nad yw eu lleisiau'n cael eu clywed yn aml. Mae croestoriadedd wedi'i ystyried mewn gwahanol adrannau o'r AEG a'r Adroddiad Dadansoddi Cydraddoldeb. Mae'r dull hwn yn caniatáu i'r gwasanaeth gynllunio'n ofalus sut y gall liniaru unrhyw risgiau sydd wedi'u nodi, ond hefyd hyrwyddo arfer gorau o ran y cam gweithredu.

Gwerthusiad dilynol

Lle bo'n berthnasol, dylech ddarparu trosolwg (ystod oedran, rhywedd, ethnigrwydd ac ati) o bwy fynychodd y digwyddiad(au), neu bwy oedd yn rhan o'r polisi neu'r fenter neu'r fenter neu yr effeithiwyd arnynt gan y polisi neu'r fenter, ac unrhyw sylwadau neu gwynion perthnasol a dderbyniwyd o ran cydraddoldeb a chynhwysiant. Yna, dylid defnyddio'r wybodaeth i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon perthnasol

Cyn ei gwblhau, gallech ofyn am gyngor gan Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth. Gallwch wneud hyn drwy ei e-bostio at benji.evans@tangogleddcymru.llyw.cymru i'w adolygu.

Ar ôl ei gwblhau, dychwelwch at benji.evans@tangogleddcymru.llyw.cymru

Rhestr Gyfeirio

Joseph Rowntree Foundation (2020). Adroddiad Tlodi'r DU 2019/20. Canfuwyd yn: www.jrf.org.uk/report/uk-poverty-2019-20, Cyrchwyd: 12 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023a) Amcangyfrifon poblogaeth ac aelwydydd, Cymru: Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/populationandhouseholdestimateswales/census2021#:~:text=4.-

[,Age%20and%20sex%20of%20the%20population,men%20\(49.0%25\)%20in%20England](http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/bulletins/populationandhouseholdestimateswales/census2021#:~:text=4.-,Age%20and%20sex%20of%20the%20population,men%20(49.0%25)%20in%20England), Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023b) Anabledd yn ôl Oedran, Rhyw ac Amddifadedd, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=Source%3A%20Office%20for%20National%20Statistics%20-%20Census%202021,-

[Embed%20code&text=In%20Wales%2C%2022.3%25%20of%20females,10.4%25%20and%209.5%25%20respectively](http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/disability/articles/disabilitybyagesexanddeprivationenglandandwales/census2021#:~:text=Source%3A%20Office%20for%20National%20Statistics%20-%20Census%202021,-Embed%20code&text=In%20Wales%2C%2022.3%25%20of%20females,10.4%25%20and%209.5%25%20respectively), Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023c) Anabledd, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn:

[www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandwellbeing/bulletins/disabilityenglandandwales/census2021#:~:text=In%20Wales%2C%20in%202021%2C%20a,\(23.4%25%2C%20696%2C000\),](http://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandwellbeing/bulletins/disabilityenglandandwales/census2021#:~:text=In%20Wales%2C%20in%202021%2C%20a,(23.4%25%2C%20696%2C000),)

Cyrchwyd: 13 Ebrill 2023.

Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023d) Cyfeiriadedd rhywiol: oedran a rhyw, Cymru a Lloegr: Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn:

www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/culturalidentity/sexuality/articles/sexualorientationageandsexenglandandwales/census2021, Cyrchwyd: 15 Ebrill 2023.

Gwasanaeth Iechyd Gwladol (2015) Adroddiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant. Canfuwyd yn: www.ashfordstpeters.nhs.uk/images/boardpapers/300715/Paper8e.pdf, Cyrchwyd: 4 Ebrill 2023.

Ystadegau Cymru (2020) Statws Priodasol yn ôl Oedran a Rhyw. Canfuwyd yn: [Statws Priodasol yn ôl Oedran a Rhyw \(llyw.cymru\)](http://Statws Priodasol yn ôl Oedran a Rhyw (llyw.cymru)), Cyrchwyd: 4 Ebrill 2023.

Stonewall (2022a) Attraction, identity and connection in Great Britain in 2022. Canfuwyd yn: www.stonewall.org.uk/system/files/rainbow_britain_report.pdf, Cyrchwyd: 4 Ebrill 2023.

Stonewall (2022b) The truth about trans. Canfuwyd yn: www.stonewall.org.uk/the-truth-about-trans#trans-people-britain, Cyrchwyd: 12 Ebrill 2023.

Llywodraeth Cymru (2021) Gweithredu'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol Adolygiad o dystiolaeth ar anfantais economaidd-gymdeithasol ac anghydraddoldebau o ran canlyniadau. Canfuwyd yn: www.gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2021-11/review-of-evidence-on-socio-economic-disadvantage-and-inequalities-of-outcome-revised.pdf, Cyrchwyd: 12 Ebrill 2021.

Data Llywodraeth Cymru (2022a) am yr iaith Gymraeg o'r Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth: 2020. Canfuwyd yn: www.gov.wales/cymraeg-data-blynyddol-population-survey-2020, Cyrchwyd: 14 Ebrill 2023.

Llywodraeth Cymru (2022b) Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru - Cyfrifiad 2021. Canfuwyd yn: [Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru \(Cyfrifiad 2021\) | LLYW.CYMRU](http://Grŵp ethnig, hunaniaeth genedlaethol, iaith a chrefydd yng Nghymru (Cyfrifiad 2021) | LLYW.CYMRU), Cyrchwyd: 12 Ebrill 2023.

